

ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Питання до екзамену

Практичне завдання

1. Розкрийте зміст права на життя, передбаченого ст. 27 Конституції України і ст. 2 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Укажіть, чи є право людини на життя абсолютним з позицій Конвенції. Обґрунтуйте свою відповідь.

2. Розкрийте спеціальні конституційно-правові гарантії реалізації і захисту прав особи (заборона видання законів, що скасовують або звужують права і свободи людини; судовий захист прав і свобод особи; отримання кваліфікованої юридичної допомоги; презумпція невинуватості тощо)

3. Охарактеризуйте виборче право. Вкажіть умови, за наявності яких особи наділяються активним та пасивним виборчим правом (виборчі цензи). Чи правомірним з позиції Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод є встановлення певних цензів?

4. У чому полягає конституційний принцип рівності? Розкрийте чотири аспекти принципу рівності

5. Розкрийте зміст права на свободу та особисту недоторканність. Охарактеризуйте випадки правомірного обмеження права на свободу та особисту недоторканність (законне ув'язнення особи після засудження компетентним судом; законне затримання осіб для запобігання поширенню інфекційних захворювань; законне затримання психічнохворих, алкоголіків, наркоманів чи безхатьків тощо)

6. Назвіть покоління прав людини, вкажіть права і свободи, що відносяться до кожного з них. Обґрунтуйте віднесення прав людини до того чи іншого покоління.

7. Розкрийте зміст права на свободу совісті та віросповідання. Чи є свобода віросповідання абсолютною? Чи може свобода віросповідання підлягати обмеженням?

8. Розкрийте зміст принципу єдиного громадянства, закріпленого у ст. 4 Конституції України та ст. 2 Закону України "Про громадянство України". Проаналізуйте два аспекти вказаного принципу. Чи можливі випадки, коли громадянин України, не порушуючи норм законодавства про громадянство, є одночасно громадянином іншої держави?

9. Дайте класифікацію прав людини за різними критеріями.

10. Розкрийте зміст права громадян на участь в управлінні державними справами як комплексного права, яке включає в себе інші політичні права (право на участь у виборах і референдумах, право на рівний доступ до державної служби тощо)

11. У зв'язку з ліквідацією підприємства гр. Назаренко А.В. була звільнена з посади бухгалтера. Вона звернулася до міського центру зайнятості щодо постановки її на облік як «безробітної особи» і призначення державної соціальної допомоги по безробіттю. Але їй було відмовлено в постановці на

облік, пояснюючи це тим, що вона майже досягла пенсійного віку (59 років) і скоро набуде статусу «пенсіонера» і буде отримувати пенсію. Гр. Назаренко А.В. звернулася до юридичної консультації за правовою допомогою. Проаналізуйте ситуацію. Чи законним є рішення Центру зайнятості? Яке рішення на вашу думку має прийняти суд?

12. Отримавши розлучення зі своїм чоловіком, мешканка м. Харків гр.Пономаренко А.Г. вирішила виїхати разом із малолітнім сином на постійне місце проживання до Франції, де їй було запропоновано роботу за фахом. При оформленні документів на виїзд із України їй було повідомлено, що без згоди батька малолітньої дитини вона не може виїхати з ним за межі України. Гр. Пономаренко А.Г. звернулася до суду з позовом. Проаналізуйте ситуацію. Яке рішення має прийняти суд?

13. Громадянин України Ткаченко О.Д. та громадянин Німеччини Захаров Н.Т., які мешкають у м. Харків вирішили створити громадське об'єднання, метою діяльності якого буде патріотичне виховання молоді. Вони звернулися до відповідної установи з метою проведення державної реєстрації громадського об'єднання. Але їм було відмовлено в проведенні даної процедури у зв'язку з тим, що гр. Захаров Н.Т. є громадянином іншої держави. Також, їх повідомили, що у м. Харків існує велика кількість громадських об'єднань, які здійснюють подібну діяльність, а тому не має необхідності реєструвати ще одне громадське об'єднання. Проаналізуйте ситуацію. Чи законною є відмова у реєстрації громадського об'єднання? Які конституційні принципи були порушені в даній ситуації?

14. Працівники приватного підприємства «Воля» ініціювали і провели страйк біля офісу підприємства з 8.00 до 9.00 у зв'язку із затриманням виплати заробітної плати протягом 6 місяців. Директор підприємства викликав наряд поліції і пояснив їм, що учасники страйку порушують громадський порядок. Наступного дня директор ПП «Воля» видав наказ «про звільнення» всіх працівників, які брали участь у страйку. Проаналізуйте ситуацію. Чи законними є дії працівників підприємства? Які конституційні принципи були порушені в даній ситуації? Чи законними є дії директора підприємства?

15. Проаналізуйте, чи тотожними є поняття «система прав та свобод особи» та «система конституційних права та свобод особи»? Чи містить Конституція України вичерпний перелік прав та свобод людини і громадянина? Чи існують юридичні засоби захисту тих прав та свобод, які Конституцією не закріплені?

16. Громадянин України за вчинене на шкоду суверенітетові України шпигунство та надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України засуджений до позбавлення волі строком на 10 років. Однією з фракцій Львівської обласної ради направлено звернення до Президента України про позбавлення вказаної особи громадянства України. Як повинен вчинити Президент в такому випадку?

17. Після нелегального перетину кордону на територію України потрапила сім'я з двох осіб без громадянства. Вже на території України у них народилася дитина. Чи буде надано такій дитині громадянство України?

18. На території одного з сіл Львівської області знайдена темношкіра новонароджена дитина. Місце народження дитини, її батьки, зокрема їх громадянство невідомі. Яким чином вирішуватиметься питання її громадянства ?

19. Працівниками управління комунальною власністю (спільною власністю територіальних громад) обласної державної адміністрації було прийнято рішення про утворення осередку однієї із зареєстрованих в Україні політичних партій у цьому управлінні. Інші працівники управління, які не є членами цієї політичної партії, виступили проти такої ідеї по тій причині, що вказана політична партія не представлена в обласній раді, і запропонували утворити осередок іншої політичної партії – яка має більшість депутатських мандатів в обласній раді. Проаналізуйте ситуацію та дайте конституційно-правову оцінку діям працівників облдержадміністрації

20. Верховна Рада України внесла зміни до Закону про об'єднання громадян, якими запроваджено норму щодо заборони членства в громадських організаціях осіб, які не є громадянами України, а також обмежила членство в таких організаціях віковим цензом (16 років). Чи є правомірними такі зміни ? Чи відповідають такі положення закону Конституції України ? Які межі втручання держави у сферу громадянського суспільства ? Чим вони визначаються ?

21. Наведіть приклад з Конституції України норм, що закріплюють природні (не менше трьох норм) та позитивні (не менше трьох норм) права людини і громадянина. Поясніть різницю між природними і позитивними правами.

22. Наведіть приклад з Конституції України норм, що закріплюють права 1 покоління (не менше двох норм), права 2 покоління (не менше двох норм), права третього покоління (не менше двох норм). Поясніть, які саме права відносяться до прав 1, 2, 3 поколінь.

23. Наведіть приклад з Конституції України норм, що закріплюють колективні (не менше трьох норм) та індивідуальні (не менше трьох норм) права людини і громадянина. Поясніть різницю між колективними і індивідуальними правами.

24. Міжнародний кримінальний суд в Гаазі звернувся до офіційної влади України з вимогою передати громадянина України Д. цій установі для проведення розслідування у справі масових вбивств на території Польщі у роки Другої світової війни. У матеріалах запиту наводяться неспростовні факти того, що громадянин України Д. у часи подій, що згадуються, брав активну участь у каральних операціях та здійснював геноцид. Народний депутат Ф. як представник парламентської опозиції вніс пропозицію про позбавлення Д. громадянства України і видачу Міжнародному суду. Заступник Голови Верховної Ради України як головуєчий на пленарному засіданні того ж дня вніс це питання до порядку денного і поставив на голосування. Парламент повністю підтримав пропозиції депутата Ф., прийняв відповідну постанову, яка була направлена для виконання до Міністерства внутрішніх

справ і Міністерства закордонних справ. Дайте правовий аналіз ситуації. Яким має бути рішення щодо Д.

25. В одному з міст Харківської області громадянин прийшов на прийом до міського голови і пояснив секретарю питання, з яким він звертається, українською мовою. Вона попросила його висловити свої проблеми російською, тому що української мови не розуміє. Громадянин відмовився. Тоді секретар сказала, що на прийом він не потрапить, бо відмовляється пояснити суть свого питання. Дайте правовий коментар.

26. Ст. 24 Конституції України закріплює неприпустимість привілеїв чи обмежень за мовними ознаками. А Закон України «Про громадянство в Україні», зокрема ст. 9, однією з умов, необхідних для вступу до громадянства України іноземних громадян та осіб без громадянства, визначає «володіння українською мовою в обсязі, достатньому для спілкування». Оксана вважає, що вказана норма закону суперечить Конституції України. А яка ваша думка?

27. До Міністерства юстиції України звернулася із заявою про реєстрацію і видачу реєстраційного свідоцтва, створена на установчому з'їзді політична партія «Нова генерація». У програмі цієї партії, зокрема, містилися положення про те, що Україна для українців, що членам партії забороняється відвідувати молитовні будинки, що партія може мати у своєму підпорядкуванні дружинників, котрі можуть мати на озброєнні холодну і пневматичну зброю, що партія прагне повернути прогресивну систему оподаткування (чим більша зарплата, тим більший відсоток податку повинен сплачуватися), що партія хоче заборонити навчання за контрактом у державних вузах. Міністерство юстиції у реєстрації політичної партії відмовило. Чи правомірною є відмова? Свою відповідь обґрунтуйте.

28. 10 листопада міліція без рішення суду затримала громадянина Д., звинувативши його у скоєнні вбивства. Протягом якого часу йому повинні вручити вмотивоване рішення суду про його затримання? Що повинна вчинити міліція, якщо такого рішення не буде? Які права має затриманий?

29. У міській газеті надруковано рекламне оголошення: «Державна середня школа імені Т. Шевченка запрошує на навчання до 10 класу гуманітарного профілю. Крім основних предметів, вивчаються додаткові за вибором: риторика - оплата 25 грн./міс., логіка - 25 грн./міс., менеджмент - 50 грн./міс.». Висловіть думку наскільки відповідає закону введення оплати навчання в державному навчальному закладі.

30. Громадянин України Н. одружився на громадянці Німеччини. Разом з нею проживає на території України 2 роки. Дружина вирішила стати громадянкою України. В який орган повинна вона звернутися для набуття громадянства України? Які умови вона має виконати, щоб отримати громадянство України?